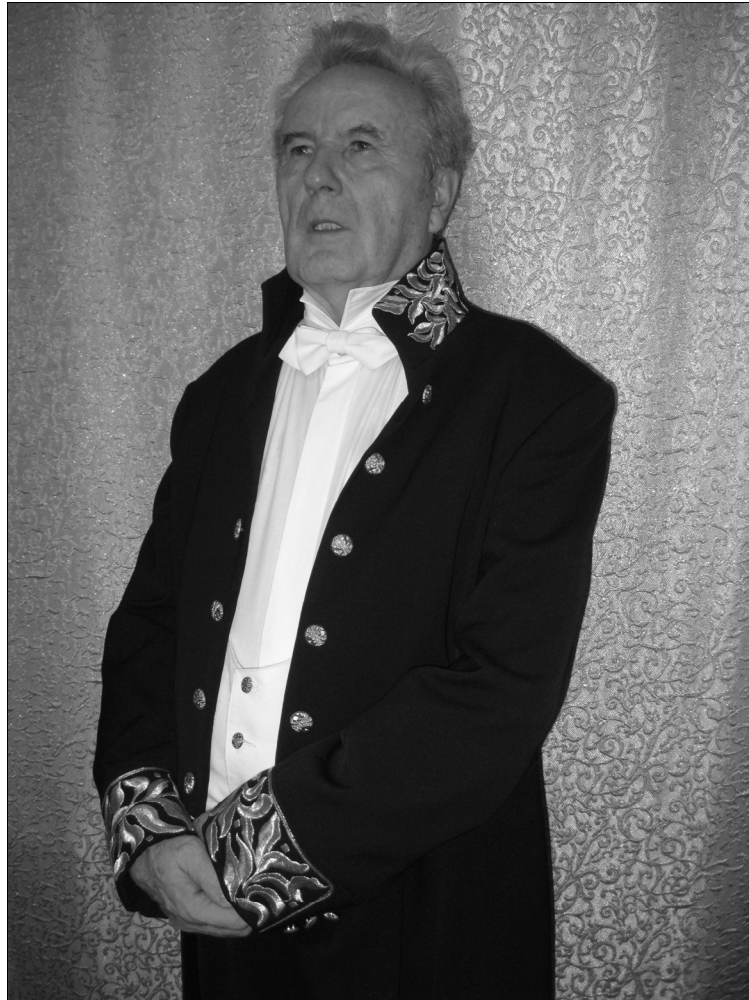

NICOLAE EDROIU (1939–2018)

Profesorul Nicolae Edroiu s-a stins din viață la 10 ianuarie 2018. Împlinise 78 de ani și o lună. În cea ultimă zi de viață a lucrat, ca de obicei, la Institutul de Istorie „George Barițiu”, a participat la două manifestări științifice în oraș, a definitivat, la Editura Școala Ardeleană, volumul lucrării lui Mihail Dan, a revenit la Institut și, în fața clădirii acestuia, inima sa a încetat să mai bată. A fost directorul Institutului de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca din anul 2007. Venerându-i pe fondatorii Institutului de Istorie Națională, de la Universitatea din Cluj, Ioan Lupaș și Alexandru Lapedatu, ca și pe ceilalți corifei ai istoriografiei transilvane, se pregătea să celebreze Centenarul României Mari (2018) și Centenarul înființării Institutului de Istorie Națională (2020).

„Anuarul Institutului de Istorie «George Barițiu» din Cluj-Napoca”, tom LVII, 2018, p. 581–583

Istoricul Nicolae Edroiu s-a născut în Olteni-Bodoc, județul Covasna, la 7 decembrie 1939. A urmat studiile liceale în Brașov, iar între 1958–1963 a fost student la secția Istorie, la Universitatea din Cluj. După susținerea licenței, în 1963, a fost încadrat ca preparator (1963–1966) la Catedra de Istorie a României, străbătând toate etapele carierei universitare până la poziția de profesor universitar și conducător de doctorat (din 1990). Teza sa de doctorat, pregătită între 1966–1970 (cond. șt. acad. Ștefan Pascu) s-a intitulat *Ecourile europene ale Răscoalei lui Horea (1784–1785)* și a constituit o contribuție apreciată de istoriografia românească la definirea caracteristicilor istoriei noastre pre-moderne.

Opera istoriografică semnată de Nicolae Edroiu conține zeci de volume de autor și co-autor, sute de studii și articole publicate în periodice și reviste de specialitate care au fost foarte bine primite de critica istoriografică românească și străină. Urmând tradițiile cercetării științifice ale Universității clujene, în secolul al XX-lea, profesorul Edroiu și-a dedicat o mare parte a efortului cercetării istoriografice istoriei Transilvaniei, din perioada medievală, până în epocile modernă și contemporană. Susținând ani la rând cursuri de istorie medievală a românilor, a fost preocupat să elaboreze lucrări de sinteză a istoriei românești. În acest sens, a muncit intens la elaborarea volumelor V și VI ale tratatului *Istoria românilor* (2001, 2002), publicat de Academia Română. Și-a dedicat o mare parte a efortului științific și didactic pentru elaborarea instrumentelor de pregătire a studenților și cercetătorilor istoriei naționale și universale. În această direcție se înscriu ghidurile dedicate activităților didactice și științifice ale studenților de la Istorie, cursurile tipărite de paleografie româno-chirilică, numeroasele bibliografii istoriografice, valoroasele volume de documente, vizând îndeosebi izvoarele răscoalei lui Horea și reeditările unor lucrări fundamentale ale câtorva istorici clujeni de prestigiu, de la Lupaș, Lapedatu, Dragomir până la Prodan, Pascu, Dan etc. Și trebuie menționată activitatea dedicată publicării unor periodice istoriografice precum „Anuarul Institutului de Istorie «George Barițiu», „Studia UBB-Historia” etc. Un prestigiu aparte i-au adus și studiile de genealogie și heraldică, arheologie medievală și retrologie rurală.

Lista de lucrări și activități științifice realizate de istoricul Nicolae Edroiu și care beneficiază de aprecierea comunității istoricilor din România este impresionantă. Volumul *Răsunetul european al Răscoalei lui Horea* a primit chiar în anul publicării (1976) premiul „Nicolae Bălcescu” al Academiei Române. Pentru munca sa științifică și didactică, în 2002, i s-a acordat Ordinul Național „Pentru Merit” în grad de Cavaler. Din 2001 a fost președintele părții române în Comisia Mixtă de Istorie Româno-Slovacă, iar din 2010 a deținut aceeași poziție în Comisia Mixtă de Istorie Româno-Ungară. Pentru contribuția sa la istoria ecleziastică, dar și ca semn de apreciere pentru munca de popularizare a istoriei noastre naționale, Mitropolia Ortodoxă a Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului i-a acordat distincția „Crucea Transilvană”. În 1999, profesorul și istoricul Nicolae Edroiu a fost primit în Academia Română, ca membru supleant. Din 2007 și până în 10 ianuarie 2018 a fost directorul Institutului de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române, din Cluj-Napoca.

Profesorul Nicolae Edroiu a urmat în scaunul directorial al Institutului de Istorie „George Barițiu” academicianului Camil Mureșanu. Dar, așa cum aminteam, istoricul Nicolae Edroiu a fost un admirator al generației marilor istorici fondatori ai Institutului de Istorie Națională, Generației Marii Uniri, din care făceau parte numeroși intelectuali și oameni politici ardeleni, din primele decenii ale secolului al XX-lea. Studenților și tinerilor colegi istorici, profesorul Edroiu obișnuia să le reamintească spusele lui Ioan Lupaș referitoare la meseria de istoric: „Pe lângă cunoștințele dobândite din cuprinsul cărților, pe lângă experiențele culese din peripețiile vieții, mai este nevoie și de o predispoziție personală proprie. „Și, într-adevăr, crezul de istoric al profesorului Nicolae Edroiu a constat în dedicația totală pentru slujirea Muzei Clio, aceasta aflându-se, la rândul ei, în slujba umanismului și națiunii”. La 1 februarie 2010, în discursul de aniversare a 90 de ani de la înființarea Institutului de Istorie clujean, Nicolae Edroiu susținea următoarele: „Societatea românească avea în secolul al XX-lea valori morale puternice pe care astăzi nu le mai are; avea idealuri profunde îndreptate înspre progresul general al țării, deturnate însă de elitele politice de implantare comunistă și apoi de cea răsărită după 1990. Nouă, membrilor de azi ai Institutului de Istorie clujean, ne-au rămas înainte faptele antecesorilor, ale ctitorilor instituției, directorilor succesori, ale cercetătorilor

care i-au alimentat existența și i-au asigurat prestigiul în deceniile care au urmat anului 1920. Două lucruri desprindem acum – sublinia profesorul Edroiu –, în momentul aniversar de față, care au stat înaintea celor care au slujit Institutul: **munca** și **speranța**. „Iar marea speranță a istoricului și directorului Institutului de Istorie din Cluj-Napoca, Nicolae Edroiu, era că Institutul „va funcționa încă multă vreme pentru a împlini obiectivele științifice care i-au fost puse în față de întemeietori”, cu aproape un secol în urmă.

Așadar, preluând mesajul profesorului și academicianului Nicolae Edroiu, generația actuală de istorici pe care distinsul savant i-a educat și cu care a colaborat va trebui să ducă mai departe **munca** de cercetare istoriografică a istoriei naționale și istoriei universale pe care Școala istoriografică de la Universitatea din Cluj și Academia Română au derulat-o până în prezent. Cu **speranța** că viitoarele generații de istoriografi clujeni nu vor abandona standardele valorice cele mai ridicate spre care au tins întemeietorii Institutului clujean de Istorie, dimpreună cu profesorul și istoricul Nicolae Edroiu, recent plecat dintre noi pentru a medita la cele veșnice!

Vasile Pușcaș